

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

København, den 19. april 2011

Aftale mellem Fødevareministeriet og Landbrug og Fødevarer/Videncenter for Svineproduktion om en strategi for nedbringelse af pattegrisedødeligheden

Baggrund

Den seneste opgørelse over pattegrisedødeligheden i Danmark fra 2009 viste, at i alt 24,2 % af de danske pattegrise døde inden fravæning. 11,8 % af grisene var dødfødte, mens 12,4 % døde efter fødsel og inden fravæning.

Fødevareministeren udmeldte i sommeren 2010, at dødelighedsniveauet for pattegrise skulle reduceres. Ministeren anmodede på den baggrund Fødevarestyrelsen om at komme med forslag til tiltag, der kan reducere pattegrisedødeligheden, og Fødevarestyrelsen bestilte derfor en rapport om pattegrisedødelighed hos Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF) v/ Aarhus Universitet.

Rapporten ”Pattegrisedødelighed i DK – Muligheder for reduktion af pattegrisedødeligheden i Danmark” fra DJF lå klar i efteråret 2010. I rapporten vurderer DJF forskellige tiltag til reduktion af problemet med høj pattegrisedødelighed. Fødevarestyrelsen Fødevareøkonomisk Institut (FØI) ved Københavns Universitet har på foranledning af Fødevarestyrelsen primo marts 2011 leveret en rapport, hvorved instituttet har foretaget økonomiske beregninger af de tiltag til reduktion af pattegrisedødeligheden, som rapporten fra DJF foreslår.

Rapporten fra Aarhus Universitet nævner en række tiltag, der har potentiale til at kunne reducere pattegrisedødeligheden. Tiltagene der kan bidrage til en reduktion af dødeligheden blandt pattegrisene, falder inden for to hovedgrupper: De managementorienterede tiltag og avlsmæssige tiltag (avl for overlevelse).

De avlsmæssige tiltag – delrapport fra arbejdsgruppen om avl

Spørgsmål om hvorledes avlsmæssige metoder kan bringes i anvendelse med henblik på nedbringelsen af dødelighed i svineproduktionen skal behandles i regi af arbejdsgruppen om avl, der er nedsat under Justitsministeriet i 2010.

Folketingets Fødevareudvalg har med henvisning til bl.a. konklusionerne i DJF's rapport om pattegrisedødelighed i marts 2011 afgivet beretning om pattegrisedødelighed. Af beretningen fremgår, at justitsministeren "bør pålægge arbejdsgruppen om avl af dyr, der blev nedsat i august 2010 for at overveje, hvordan det bedst muligt sikres, at avl af dyr finder sted på en måde, der er etisk og dyrevelfærdsmæssig forsvarlig, samtidig med at der tages hensyn til de positive aspekter ved målrettet avl af dyr, at behandle spørgsmålene i relation til de danske avlsmetoder i svineproduktionen som den første opgave, og at arbejdsgruppen afgiver en delrapport om emnet inden udgangen af 2011.

Umiddelbart efter afgivelsen af delrapporten skal der på denne baggrund udarbejdes en koordineret plan for nedbringelse af pattegrisedødeligheden, hvor avlen, som er placeret under justitsministeren, ses i sammenhæng med andre tiltag, der fremmer grisenes overlevelse, som er placeret under fødevareministeren."

Det avlsmæssige element forventes sammen med managementorienterede tiltag at indgå i en overordnet strategi for nedbringelsen af pattegrisedødeligheden.

En endelig koordineret plan for nedbringelse af pattegrisedødeligheden må jf. ovenstående afvente arbejdsgruppens delrapport vedrørende avlsmetoder i svineproduktionen der forventes at foreligge ultimo 2011.

De managementorienterede tiltag – aftale med erhvervet

Der indgås en aftale med Landbrug og Fødevarer og Videncenter for Svineproduktion, der indebærer en strategi for reduktion af pattegrisedødeligheden der tager afsæt i følgende:

1. De managementorienterede anbefalinger i DJF's rapport.
2. Opbygning af et bedre datagrundlag.
3. Etablering af et overvågningsudvalg under Fødevarestyrelsen, som løbende kan monitorere fremdrift i aftalen med erhvervet.

Det er aftalt, at Landbrug og Fødevarer / Videncenter for Svineproduktion (VSP) inden den 1. juni 2011 præsenterer en handlingsplan med tiltag til nedbringelse af pattegrisedødeligheden i forhold til managementorienterede tiltag.

1. Managementorienterede tiltag

VSP har samlet tilgængelig viden om pattegrisedødelighed og trivsel i Farestaldsmanualen, som er et rådgivningskoncept, der er rettet direkte imod medarbejderne i staldene. Manualen blev udviklet i 2005-06 i et samarbejde mellem Den lokale Rådgivning og VSP. Manualen gennemgås årligt og tilpasses i forhold til ny viden, nye anerkendte erfaringer og/eller ændringer i produktionsforhold. Farestaldsmanualen beskriver det bedste valg ved de enkelte arbejdsprocedurer i farestalden, og er tilgængelig for alle på VSP's hjemmeside – på både dansk og engelsk. De centrale elementer i farestaldsmanualen er arbejdsrutiner, der relaterer sig til pattegrisenes overlevelse og trivsel.

VSP vil i handlingsplanen gennemgå de anbefalinger, som DJF har angivet i rapporten. Nogle kan med yderligere konkretisering umiddelbart indgå i faringsmanualen, mens andre kræver deciderede afprøvning/forskning inden de er klar til implementering.

VSP vil umiddelbart implementere ny viden omkring faringsovervågning, og hygiejne omkring fødselshjælp.

VSP iværksætter et større forsknings- og udredningsarbejde inden for pattegrisedødelighed, og denne skal generere og samle ny viden inden for følgende områder:

- Sikring af flere levendefødte af totalfødte bl.a. gennem tests af forskellige strategier for faringsovervågning
- Sikring af højere overlevelsesrate i det første – mest kritiske – levedøgn
- Indretning af farestier bl.a. i forhold til sikker adgang til yveret
- Managementstrategier målrettet store kuld
- Sikring af barrierer mod smitteoverførsel mellem hold

Den nye viden er meget eftertragtet, og de danske svineproducenter er økonomisk motiveret for at gøre nye tiltag, som kan reducere pattegrisedødeligheden i deres besætninger. Ny viden vil løbende blive implementeret i faringsmanualen.

VSP vil i handlingsplanen gøre en indsats i forhold til udbredelse af farestaldsmanualen. Det kan være muligheden for at farestaldsmanualen bruges i forbindelse med problemer afdækket i egenkontrolprogrammet for dyrevelfærd omkring dødelighed hos pattegrise ligesom den vil blive lanceret i forhold til anvendelse i erfa-grupper.

Udbrud af virussygdomme som fx PRRS samt diarreer kan selv med høj standard for management i perioder give en høj pattegrisedødelighed. Derfor har sikring af sundhedsstatus og et nødvendigt forbrug af antibiotika betydning for at holde pattegrisedødeligheden nede. VSP har i samarbejde med DTU iværksat et forskningsprojekt, som skal anviser årsagerne til spædgrisediarre og anviser metoderne til at holde dette nede.

2. Opbygning af bedre datagrundlag

Datagrundlaget for de nuværende opgørelser er baseret på, at VSP årligt indsamler data fra produktionskontrollen og det er både fra AgroSoft og DLBR SvineIT. I landsgennemsnittet for 2009 indgik der 666 sobesætninger med i alt 385.000 årssøer (35 pct. af søerne).

Det er helt afgørende for troværdig dataregistrering, at svineproducenterne indberetter korrekt. Der er flere centrale faktorer herfor.

- Data skal indberettes af hensyn til produktionsformål i besætningen, og ikke med henblik på mulige sanktioner eller lignende. Dette giver svineproducenten et reelt incitament til ordentlig registrering af dødeligheden.
- VSP finansierer indsamling af data fra rådgivningskontorerne, således at data kommer fra besætninger med en god datakvalitet. VSP vil i samarbejde med FVM gerne udvide (pct. vis) dækningen af data i forhold til antallet af årssøer omfattet af indsamlingen. Dette forudsætter økonomisk opbakning.
- Datakvaliteten afhænger af svineproducentens arbejde omkring registrering, bl.a. af skellen mellem dødfødte eller døde efter fødsel, men inden fravæning. VSP vil i handlingsplanen udarbejde bedre vejledning i dataregistrering.
- Endvidere vil VSP sammen med FVST etablere kontrolparametre, der skal sikre kontrolfokus på data både fra Styrelsen og sundhedsrådgivningen. Kontrolparametrene skal integreres i egenkontrollen og Styrelsens kontrol samt sundhedsrådgivningen. Hensigten er, at landmænd ikke på ulovlig vis bortskaffer døde pattegrise.
- Der vil fra aftaleparternes side være fokus på overtrædelser vedr. dataregistrering. Konstaterede grove overtrædelser vil blive gjort til genstand for en domstolsprøvelse med henblik på, at sanktionsniveauet for denne type overtrædelser bliver fastlagt.

VSP vil med ovennævnte initiativer sikre et datagrundlag for beregningen af pattegrisedødeligheden.

3. Etablering af overvågningsudvalg

Som led i strategien for nedbringelsen af pattegrisdødeligheden og med henblik på løbende at monitere og sikre fremdrift i nærværende aftale med erhvervet skal der etableres et overvågningsudvalg under Fødevarestyrelsen,

Målsætninger

Når arbejdsgruppen om avl fremlægger sin delrapport ultimo 2011, skal der i samarbejde med justitsministeren fastsættes mål for pattegrisedødeligheden som led i en koordineret plan med indsatser på både avls- og managementsiden, jf. Fødevareudvalgets beretning.

Der vil herefter blive taget stilling til fastsættelse af delmål, der skal være opfyldt i 2015 for at sikre, at der er fremdrift i forhold til aftalen.

Endvidere skal der aftales målsætninger for nedbringelse af pattegrisedødeligheden i 2020, som dog mindst skal indebære et fald på 20 % i forhold til den nuværende dødelighed blandt pattegrise på ca. 24 %.